

ბარდ თაობას. გოგოლი ასეთ

16) იხ. სტენოგრაფიული ანგარიში ხან. სათათბიროში, სიერყვა გაიდარევისა.

თან საკითხის აღძვრაც უნდებოდა. 17 ოქტომბრის პარტია თავის დროზე გამოსვტვამს ამაზე უფრო ნათელ და გარკვეულ აზრსაო.

ზომიერება მემარჯვენე გრ. ბოზინსკიამაც კვერი დაპყრა პუარიშვილის სიტყვებს: ეუკოსკიმ სიტყვა, რომ ეხლანდელი მინისტრის კარის მოსალოდნელი არ არის დეპუტატების სურვილის ასრულებათა. მე უნდა ვთქვა, რომ ასევე ფიქრობს ყველა რუსი. რუსები ფიქრობენ რომ ვერცე სამინისტროს სათავეში სდგას ეხლანდელი მინისტრი, რუსულ სასამართლოში უზრუნველყოფილი იქნება რუსული მიმართულება. მინისტრმა კარგადა ჰქნა, რომ პასუხი არ გასცა თავის მოწინააღმდეგეს: იმის მაგიერ რუსეთი გასცემს პასუხს.

მილიუკოვი. მეც რუსი ვარ (სიტყვით მარჯვნივ). მინისტრმა არა თუ არ ისარგებლა შემთხვევით და თავისი შეურაცხყოფილი სიტყვებზე არ წაიღო, არამედ სიტყვა—ეს სიტყვები მთელი მთავრობის პოლიტიკის გამომხატველიაო. რუსების აზრით, მინისტრმა ამ შეურაცხყოფილის სიტყვებით ანტი-პარტიოტული საქმე ჩაიდინა რუსების აზრით, მინისტრმა ასეთი საქმე ჩაიდინა მაშინ, როდესაც რუსეთმა გარედ უდიდესი ეროვნული შეურაცხყოფა განიცადა (თავმჯდომარე შეაჩერა) ამის გამო რუსი აღშფოთებულია, მაგრამ არა ისე, როგორც „ქუმიარტიკი რუსი“ შესაბამისი დღეუ ჯატი, რომელიც ამ კათედრიდან ლაპარაკობდა. იმ დროს, როდესაც ეს ვაგბატონები ემუქრებოდნენ ვერცე წოდებულ „ჩინოვანებს“ სისლით, ამ დროს ისინი ნებას აძლევდნენ უცხოელებს, დამპყრობ რუსეთი (ცხარე ტაში მარცხნივ, სტენა მარჯვნივ. თავმჯდომარე კიდევ შენიშვნა მისცა მილიუკოვს). მინისტრის განცხადება გასა უკაფავს ისეთ დამპყრობებს როგორც რუსეთის სახელმწიფომ ეს-ეს არის გამოსცადა გარეშე პოლიტიკაში. რუსის ხალხის სახელით ვაცხადებ, რომ პასუხის მცემები ანტი-ნაციონალურ პოლიტიკისთვის და ჩვენის ნაციონალურ დამარცხებისთვის დღევანდელი მთავრობა (ტაში მარცხნივ, სტენა მარჯვნივ).

კუხნეიკოვი (სოც.-დემოკ.) იუსტიციის მინისტრი თავის მუშაობას საფუძვლად უდებს კაცთ-მოძულეობას და ზოხს სხვა ერებისადმი. რუსის ხალხის სახელით, რომლის წარმომადგენელიც მე ვარ, ვაცხადებ, რომ ჩვენ სასამართლო არა გვაქვს, ჩვენა გვაქვს მხოლოდ ერთი საპროლიტო „უჩასტოკი“ (ტაში მარცხნივ).

მიიღეს ფორმულა ფონ-ანრების შესწორებით.

მერე განიხილეს წყობილანი კანონ-პროექტები.

დ ე პ ე ბ ი

(მეტრბ. დეპუტატი ხაგენტახაიან) 19 მარტი

გ ა ლ კ ა ნ ე თ ი.

ვენა. სერბიის ელჩმა სიმინჩა ავსტრიის გარეშე საქმეთა მინისტრს ერენტალს გადასცა შემდეგი: „სერბია აღიარებს, რომ ავსტრიის ბოსნია-ჰერცეგოვინას შეერთებით არ აღიარებდა მისი უფლებანი და მიერიდან სერბია ისე იმოქმედებს, როგორც სახელმწიფოები ბერლინის ტრაქტატის მე-29 მუხლს შესცვლიან. სერბია დღეგერებს ღიდ სახელმწიფოების არჩევის და თავის პოლიტიკის ამის მიხედვით შესცვლის. სერბია ამის შემდეგ ავსტრო-ჰუნგარიის მთავრობას კავშირის დაიკურს. მას გარდა სერბია თავის ჯარს იმდგომარეობაში მიიყვანს, როგორც იგი 1908 წელს იყო. თავიუფალი ემეორებს ჩამოართმევს იარაღს და ნებას არ დართავს ახალი ჯარის შესდგენა“.

ბელგრადი. დილის 10 საათზე დაიწყო სკუპშინის დახურული სესიონი. სკუპშინის მთავრობამ სახელმწიფოების გადაწყვეტილება გააკეთა.

მ ს მ ა ლ ე თ ი

სტამბოლი. ზუ ეის ბატალიონი ილდისკიოსკის (სულთნის სასახლე) გარნიზონისა აჯანყდა. აჯანყების მიზეზად ის მოქონდათ, რომ ჩვენ ბატალიონში შეურეის ანატოლიელი ახლად გაწვეული ჯარისკაცები, სხვა ხმებთ აჯანყების მიზეზ ლ სოვლიან ბატალიონის გაყვანას ილდისკიოსკიდან და შეერთებას მე-22 დივიზიას. აჯანყებულთა უახარმებს კვეთთა და ცხენოსანმა პოლკებმა და მსროლელთა ბატალიონმა ალყა შემოარტყეს—გაფრთხილების შემდეგ აჯანყებულებმა იარაღი დაჰყარეს.

სტამბოლი. მესუთე პოლკის 58 ჯარისკაცი, რომელთაც მონაწილეობა მიიღეს ილდისკიოსკის აჯანყებაში, სამხედრო სასამართლოს დადგენილებით გადაყვანილ იქნა ტრიბუნალში.

ს ა ზ ე ზ ა რ - ბ ა რ ე დ .

კოპენჰაგენი. გაზეთ „რეკიავი“ ჩის რედაქტორი იონსონი დინიწა ისლანდიის საქმეთა მინისტრად.

ბუდაპეშტი. გაზეთების სიტყვით იშლება კოალიციონური პარტია, რომლისაგანაც შესდგა ვეკერლოს სამინისტრო. საფუქრებელია, რომ პარტია არ ნაწილად გაიყოფა—მთავრობის მომხრეებმ და ოპოზიციამ.

ბრიუსელი. დეპუტატთა პალატამ მიიღო კანონ-პროექტი, რომლითაც სამთო მუშების სამუშაო დღის მაქსიმუმი 9 საათზე მეტი არ უნდა იყოს. კანონ-პროექტი ძალაში 1912 წლს პირველ იანვარში შევა. კანონ-პროექტის მიღების შემდეგ პალატამ დაამტკიცა ბოლგარიისთან საეკრო-ხელშეკრულება.

ოტაგა (კანადა) დეპუტატთა პალატამ შეუდგა ოპოზიციის წინააღმდეგის განხილვის ფლოტის გაძლიერების შესახებ. პრემიერ-მინისტრმა ლორიემ სიტყვა: თუმცა საზოგადოება აღელვებულია, მაგრამ მთავრობა არ აპყვება ამ შიშს და თავის პოლიტიკას ჯერ-ჯერობით არ შესცვლის. ჩვენი მიზანია უფრო მეტი ყურადღება ავადილობრივ დაცვას მივაქციოთ და არა მთელ იმპერიას. ამასთან საქმის ეხლანდელი ვითარება ისეთია, რომ არავითარი საფუძველი არა გვაქვს ეს პოლიტიკა შეცვალოთ. დღევანდელი ისეთი დროა, როდესაც უნდა ძლიერი ფლოტი გავიზიაროთ. შეიძლება გერმანიას აზრად აქვს, რომ ფლოტის გაძლიერებით ზღვაზე ისეთივე საქმე დაპყრობის ინტენსივობა როგორც საფრანგეთს ხმელეთზე დაპყრობა. თუ ეს ასეა მაშინ ინგლისის ვერც ერთი ქვეშევრდომი ამას გულუხელოდარეგობით ვერ შეშვდება. თუმცა ჯერ საშუალო არაფერია, მაგრამ სიფრთხილე მიიწი საჭიროა. დასასრულ, მინისტრმა მოიწონა რეზოლუცია, რომელშიაც ნათქვამია, რომ კანადაში ფლოტი უნდა გაძლიერდეს, რომ მთელ ინგლისის იმპერიას დაეხმაროს.

რ უ ს მ თ ი

პლოცკი. მდინარე ვისლა ადიდა და ახლო-მალთ სოფლები წყლით აავსო. ნათესა წალკა. ზარალი დიდია.

ნათესა წალკა. ვისლის მარცხენა ნაპირი დიდ ნაგებობა წყალ-დიდობისაგან. მიწებები და ნათესები ქვიშით გავსო. დაიღწა ას სულზე მეტი შინაური პირუტყვი. წყალმა წაიღო ოთხი ზე მეტი იფანგორდიდან დამპროვინდები. კიბის სიმაგრეები დაზიანდა. გერმანულ-გერმანურმა თავის მხრივ შესწორა დაზარალებულ 1,000 მანეთი. დაზარალებულნი ღიდ გაიკრეფეს განიცდიან.

პეტერბურგი. ოქტის სასამართლომ გაართვა საქმე რუსეთში ზნეობის რედაქტორის ღებრევისისა, რომელსაც პრალდებოდა ორ მეთურ წერილში მთავრობის მოქმედების შესახებ ყალბ ცნობების დაბეჭდვა. სასამართლომ ღებრევისი გაამართლა.

ვალკი. დიდი წყალ-დიდობაა. დაბლობი ადგილი წყლით გავსო. მახარში გზები შეკრა.

პეტერბურგი. მინისტრთა საბჭო სათათბიროს უდგენს კანონ-პროექტს იმის შესახებ, რომ სახალხო სკოლების ინსპექტორებსა და დირექტორებს ჯამაგირი მიემატოს განზრახული მიუკეთ დირექტორებს 4,500 მან., ინსპექტორებს 3,800 მ.

პეტერბურგი. დღევანდელ განხილვაში ქალაქში ხალხით ავად გახდა 2 კაცი. არავინ გარდაცვლილა.

ხერსონი. ტრასპოლის მახრას წყალ-დიდობამ 150,000 მანეთის ზარალი მიყენა. თავად-ანაურთა მარშლის თავმჯდომარეობით დაზარალებულთა დასახმარებლად შესდგა კომიტეტი.

კიევი. ლოპოვცში ორი შეიარაღებული კაცი თავს დიდგა ერთის მტკიცების სახლს, გაიტაცეს სახუთის ქალღმერთი და ფული 6,667 მანეთი.

ლომია. ტამბოვში გარშემო ქუჩაზე ვაქცის მინიტი მოკლეს ლუბანის პატრონი, იმისი ცოლი და სამი შვილი. დაამატებრეს მობინადრეები.

მოსკოვი. ვიკულა მორაზოვის ფაბრიკაში ორგანიზაციის შემთხვევაში 10,000 მუშა გაიფიცა იმის გამო, რომ სახუქარი შეუმტყრეს. მეშუებს გამოუცხადეს დიდიზა და ზვედრი ფულის მიღება.

სამხედრო სასამართლომ გაართვა საქმე პრაფსერ რასკვეტაევის ქვრივის მოკვლის შესახებ. ბრალდებულთაგან სტუდენტ ლოუბოვს სასამართლომ სიკვდილი დასჯა მიუსჯა, სერპინსკის ქალს—15 წლი-კატორგა, ხოლო ბავშვს, რომელმაც პოლიციას არ შეატყობინა მკვლელობის ჩამდგნა ვინაობა—ოთხი თვით დაპატიმრება.

ოდესა. აღმოაჩინეს ყალბი ფულის საკეთველი ფაბრიკა. წაიღეს 1056 მანეთიანი ყალბი ქალღმერთი ფული და მასალა ფულის დასამზადებლად. მუშაობის დროს შეიპყრეს ოთხი კაცი. ბინა დაქვრავებელი მიიმალა.

ახალი ამბავი

ბ შ ი ლ ი ს ი

იარაღის მგზავნელი ორგანიზაცია. პეტერბურგის დეპუტატთა სააგენტოს სიტყვით, პეტერბურგში 17 მარტს ლამე პოლიციამ აღმოაჩინა ორგანიზაცია, რომელიც სარევილიუციო საქმისთვის კავკასიაში იარაღსა ჰგზავნიდა. დაატუსაღეს 70 კაცამდე.

შუამდგომლობა. „კასპის“ სიტყვით, ბელგის „კაცთა უფლების ლიგის“ თავმჯდომარეს, ბრაუტსლის უნივერსიტეტის ქართველ სტუდენტთა თხოვნით, სახელმწიფო სათათბიროს თავმჯდომარის ხომიაკოვისთვის წერილი მიუწერია და უთხოვნია, ყურადღება მიექციეთ ეპისკოპოს კირილის მდგომარეობას და იშუამდგომიონ, რომ კირიონს სამართლიანად მოექცენია.

მოიელნი. კარგა ხანი მთიდან (თიანეთის მახრდან) დაიძრა ხალხი კახეთისა და სხვა კუთხეებისაკენ თავისუფალ მიწებზე დასახლებლად. მოგვსენებათ, რა ადგილია თიანეთის მახრში, ამიტომ დიდ-ძალი ხალხი აიბრებს გადასახლებას. მრავალი ფშავ-ხევსური დასახლდა კიდეც. სამწუხაროდ მთიელთა სურვილის ათასი დაბრკოლება ელოდება წინ. მათ ბევრი შუამდგომლობა აღძრეს, მაგრამ დღემდე ვერ მოახერხეს გომბორის რაიონში სახელმწიფო მიწებზე ფეხის მოკიდება. გუშინ თითქმის სამოც კაციმდე ჩამოვიდა მთიდან. უნდათ ერთხელ კიდევ აღძრან შუამდგომლობა მიწად-მოქმედების მთავარ სამმართველოს კავკასიის რწმუნებულის წინაშე, რომ მან ნება დართოს გომბორის სახელმწიფო მიწებზე დასახლება.

რუსების დასახლება. როგორც მკითხველებს მოგვსენებათ, სახელმწიფო სათათბირომ რამდენიმე მილიონი გადასცა ხაზინიდან გადასახლების საქმისთვის. ამ თანხიდან კარგა ძალი ფული გადადებულია კავკასიაში „თავისუფლო“ მიწებზე რუსების ჩამოსახლებლად. სხვათა შორის ამით აიხსნება გადასახლების საქმის გამგის ბან არქიპოვის უფლების გაფართოება მიწად-მოქმედების მთავარ სამმართველოს რწმუნებულად დანიშვნით. ბანმა არქიპოვმა რუსეთიდან დაბრუნებისთანავე დიდი ყურადღება მიექცია დასახლებულ მიწების მოპოვებისა და სპეციალისტების დახმარებით კიდევ უფელდა საქმეს. როგორც აღენიშნეთ, ბანი არქიპოვი ამ ერთი კვირის წინად მუღანის ველების და-

საოვალიერებლად წავიდა და გუშინ კიდევ დაბრუნდა ტფილისი. მუღანში ამ ეამად ჩასახლებულია 40-მდე რუსის სოფელი. ბან არქიპოვის მეცადინეობით, მთავრობის 100,000 მანეთი გადაუდგია ტყვიდან მუღანში არხების გასაცვენად და ადგილის გასაპატივებლად. მუღანში მარლიიანი ნიადაგი და დღემდე, მიუხედავად ბევრის ჩაყრისა და მეცადინეობისა, ერთი კულტურული მცენარეც ვერ გაახარეს. მორწყვის შემდეგ მთელი ნიადაგი თვითი მარლიით მოიფინება ხოლმე. დარწმუნდნენ რომ მუღანში უფრო ბამა ხარობს და ბევრიც მოჰყავთ იგი. სულ დასახლებულ-დ სამი მილიონ დესეტინამდე გასინჯული.

ქართული ენის გამომკვლევი. ბრიუსელიდან საყურადღებო წერილი მოუვიდა გუშინ წერა-კითხვის საზოგადოების მთავარ გამგებანს. „ზარათის მომწერი ექიმი ანრი ბურჟუა შესდგამია ქართული ენის შესწავლას და კიდევ დაუწერა თენისი გამომკვლევა ქართულ გრატიკის შესახებ. ბანი ბურჟუა საზოგადოების მდივანს სთხოვს, გაუგზავნოს ქართული საუკეთესო გამოცემებისა და წიგნების კატალოგები და მიწოდოს პერიოდულ გამოცემათა თითო ცალი როგორც ქართულ, ისე იმ რუსული გაზეთებისა, რომელნიც ქართველთა ინტერესებს იცავენ. ბურჟუა საზოგადოებას პირდება, ჩემს გამომკვლევას გამოვიგზავნიოთ.

თავად-ანაურთა კრება. ხვალ 21 მარტისთვის (საბამოთი) ტუ. დუბუტატთა საკრებულოს დარბაზში დანიშნულია საგანგებო კრება ტუ. გუბერნიის თავად-ანაურთა. კრებამ, სხვათა შორის, უნდა განიხილოს მოხსენება სატენიკო კომისიის ქართულ თეატრის შესახებ და აგრეთვე მოხსენება სენსის აღების შესახებ.

ბოქაული. ტუ. მე-8 ნაწილის ბოქაულად დაინიშნა სათადარიგო პრაპორშნიკი მიქაბერიძე.

სამსახურიდან გასვლა. გაზეთის „ნაშა გაზეთი“ სიტყვით, ამ ოკტა ბანში კავკასიის მანესტრის თანაშემწე გენერალ-ლეიტენანტი შატილოვი თანამდებობას თავს ანებებს.

ტრამვაი ნაძალადევაში. ამ ორი წლის წინად ტრამვაის დირექციისთან დადებულ ხელშეკრულების ძალით, დირექციის ავტომატურად და ნაძალადევისაკენ უნდა გაემართა ელექტრონის ტრამვაი (ავტოლის ქუჩაზე ცხენის რკინის გზის ნაცვლად) ვადა ხელშეკრულებას უთავებდა წელს მარში და როდისღა მოასწრობს უსახელო საზოგადოება ტრამვის გაყვანას.

ისტორიისა და ეთნოგრაფიის საზოგადოების სესიონი. 18 მარტს, საღამოს რვა საათზე, მოხდა ჩვეულებრივი კრება საქართველოს ისტორიისა და ეთნოგრაფიის საზოგადოებისა. ბანმა მიხილ ყუფინამ წაითხა პირველი ნაწილი თავის სინტრესო გამოკვლევის ქართულ ტრამატიკულ ფრაზათა წარმოების შესახებ. კრებამ დაადგინა, ბან ყუფინის რეფერატის მეორე ნაწილი მოისმინოს მეორე კრებაზე. კრება დაიხურა 11 საათზე.

საადგილ-მამული კომისია. ეს მესამე წელიწადი ტუ. გუბერნიის დეპუტატთა საკრებულოსთან არსებობს საადგილ მამული კომისია. შარშან მ კომისიის მოქმედება წინა წელთან შედარებით შეუკრახდა. მიზეზი ის იყო, რომ თავად-ანაურთა საზოგადო კრებისაგან ჩვეულებრივი 10,000 მან. აღარ მიუღია, რადგანაც როგორც ეს, ისე ათი ამდენი სხვა ფული თეატრის მენობას დასჭირდა. კომისიის ეხლა გადაწყვეტილი აქვს, სთხოვოს თავად-ანაურთა ჩვეულებრივი კრებას, რაც შეიძლება მეტი ფული გადასცეს კომისიას, რომ მან შესძლოს მოქმედების გაფართოება.

წარმოდგენა ვერის აუდიტორიაში. დღეს, 20 მარტს, გუ-

რის სახალხო აუდიტორიაში, არტისტების სემონიძისა და საფაროვის მონაწილეობით, წარმოდგენილი იქნება „პეპო“, კან. მ. მოქ. სუნდუკიანისა. წარმოდგენა დაიწყება საღამოს 8 საათზე.

მელვინეაა შუამდგომლობა. რუსულ გაზეთების სიტყვით, მელვინეებს შუამდგომლობა აღუძრავთ, ღვინის გადასახილად ახალი ტარიფი იქმნას შემოღებული. მელვინეებს, საბაბად ის მოჰყავთ, რომ ეხლანდელი სიდიდ ტარიფისა ხელს გვიშლის, ღვინო იმ ადგილის გადავითანოთ, სადაც უფრო იყიდებო.

ფოსტა-ტელეგრაფის უფროსი. „კასპის“ სიტყვით, კავკასიის ფოსტა-ტელეგრაფის უფროსი ლინდენი პეტერბურგს მიდის დასასვენებლად. როგორც ამბობენ, ლინდენი აღარ დაბრუნდება კავკასიაშიო.

კალიასთან ბრძოლა. განჯის გუბერნიაში ყოველ წლითი კალია დიდ-ძალ კვერცხებს სწებს, რომელიც მრავლად იდგება შემდეგ ნათესს ყანებს და ანადგურებს. ეს რამდენიმე წელიწადია სისტემატიურად მოეწყო კალიასთან ბრძოლის საქმე. და კარგა ბლომა ფულიც იხარჯება ყოველ წელს კალიასთან ბრძოლისთვის. კალიასთან ბრძოლის საქმე წელსაც აგრნომს საოკავშირდო, რომელიც მეტბრძოდ და სით უკვე გამგზავრა კალიის ამოსაყვებად. წელს კალიასთან საბრძოლველად თითქმის 40,000 მანეთამდე გადადებული.

ლეკია. დღეს, საღამოს 7 საათზე, უმდილეს კურსებზე კავკასიის შესასწავლად (ალექსანდრეს ბალი) გვ. ტოტომიანი წაიკითხავს უკანასკნელ ლექციას ქალაქის თვითმართვლობის ეკონომიურ საქმეებზე. ხვალ, შაბათს, და ზეგ, კვირას, იმვე კურსებზე ტოტომიანი წაიკითხავს ლექციებს კოოპერაციების (ამხანაგობების) შესახებ.

ფოსტის, 23 მარტისთვის ქალაქის გამგეობაში მოხდება კრება საგაჭრასამუშაო მადგენის ავერტებისა. კრებამ უნდა შეიმუშაოს გეგმა იმისა, თუ რა წესი უნდა დაეწესა ქალაქის ბაზრებში დგესსწაუფლებს.

ქალაქის საყვარლ-სამუშაო მადგენის უფროსმა შეადგინა გეგმა ბაზრების შემადგომლობას დასძრა გამგეობის წინაშე, რომ ავერტებთან დაინიშნეს მეტი მადგენი, რომ ავერტებმა რეაინად უგდონ უფრო გაჭრასს ბაზრებზე.

ტუ. გენერალ-გუბერნატორის განკარგულებით, საყვარლულო ღადგენილებთან დადგვევისათვის, დაჯარიმებულ იქნენ: ტუ. მესაფრება სტეფანე აქონანგი 3 მან., ასიას შენდერაფი 15 მან. „შეგადრის“ სსსტუმრას ჰატრანა სსმსან ნაზაქი 25 მ.

სპარსეთის ამბავი

რევოლუციონერების ახალი გამარჯვება.

„რუს. სოფო“-ს ატყობინებენ რეშტიდან 14 მარტის თარიღით: სპარსეთის რეაქციის მიუვალთ ციხე ქელ. არდაბილი რევოლუციონერების მხარეს გადავიდა. იქაურმა გავლენიანმა კაცებმა, შახნეველ ცხენონების უფროსის სალარ-ფიროსისა დი მუშტიდის მირზა-ალის მეთაურობით, გამოუცხადეს რეშტის გუბერნატორს საპეტარს, რომ ისინი მზად არიან ადრიბილი დამოუკიდებლ ქალაქად გამოაცხადონ და ამას იქით შახს აღარ დაემორჩილნენო. მათის მოთხოვნით, რეშტის გუბერნატორმა იქ რევოლუციონერთა რაზმი გაგზავნა.

ამას გარდა რევოლუციონერების ძლიერმა რაზმებმა დიხურეს სხვა ქალაქებში კასპიის ზღვის ნაპირზე. შახს მთავრობის ხანგრძლივ ბეზრავლობითა და უკანონობით დატანჯული ხალხი ყველგან დიდის სიხარულით გვებება, სიხარულით უხედება და ეხმარება რევოლუციონერებს. ერთ-ერთი რაზმი ისტრაბადი-სენი მიდის. ამ რაზმის უფროსი პანოვი დაუქრიათ.

როგორც დემეშებიდან ვიცით, ქალ. არდაბილი და ასტრაბადი უ-

ვე დაიპყრეს რევოლუციონერებმა. რევოლუციონერებმა შეიკრიბეს რის დამოქანაში-ხელონ ჩაიფიქველი, რომელმაც სულთნის წინაშე შაჰისთვის, და რუსეთის შანეს გადასცეს სპარსეთის სახელმწიფო ვალის ანგარიში. ყველა დამოქანაში რევოლუციონერებმა განკარგულემა მოახდინეს, რომ ამას იქით ფული სპარსეთის სახელმწიფო ვალის გადასახდელად დატოვეთ ხოლმე, შახს აღარ გაუგზავნიოთ. ამათ რევოლუციონერებმა კიდევ ერთხელ დამტკიცეს, რომ ისინი პატივისცემით ეპყრობიან უცხოეთის სახელმწიფოთა ინტერესებს.

რეშტის ენჯუმენის პროტესტი. რეშტში 50 რუსის ყახხი მივიდა. ამას თაობაზე რეშტის ენჯუმენმა სხლობა მოახდინა და მკაცრი პროტესტი გამოაცხადა რუსეთის მიერ საერთაშორისო უფლების დარღვევის წინააღმდეგ. ეს თავისი პროტესტი ენჯუმენმა დემეშით შეატყობინა რუსეთის სახელმწიფო სათათბიროს, ინგლისის, საფრანგეთის, გერმანიის და ოსმალეთის პარლამენტებს. ამას გარდა, ენჯუმენმა ესევე პროტესტი გაუგზავნა იმავ სახელმწიფოების საელჩოებს თეირანში.

ბრძოლა თავრიზში. 14 მარტს თავრიზში ცნობა მიეღო, რომ სათარ-ხანმა ძალზე დაამარცხა შაჰის ჯარიო.

აჯანყება მეშელში. ხალხმა დიდი აჯანყება მოახდინა მეშელში, 14 მარტს მთელი დღე გაძლიერებული სროლა იყო თურქეთა.

საზარელ მკვლელობის შედეგი. მეჯლისის დეპუტატად ნაყუფებს ემინიანთ, ვი თუ ჩვენც ის დღე დავადგეს, რაც შაჰიანდულ-აზიმის ბესტში მსხდომი დაადგათო, მით უმეტეს რომ შაჰი ხელახლად დაემორჩილა უკიდურეს რეაქციონერების გავლენასა. ამიტომ დღეუტაბებმა ღონისძიება მიიღეს თავიანთი სიკოცხლის უზრუნველსაყოფლად. მეჯლისის პირველი წარმომადგენელი სანუდ-დოვლე, რომელმაც მუქარის წერილი მიიღო, 14 მარტს ბესტში ჩაჯდა ინგლისის საელჩოში.

გ ა ლ კ ა ნ ე თ ი

ახალი ცუსიმა.

რუსული პრესა მრავალ წერილს უძღვნის „ახალ ცუსიმას“—რუსეთის დიპლომატიის დამარცხების ბალკანეთში. ეს დამარცხება, პრესის აზრით, იმაში გამოიხატა, რომ რუსეთი დასთანხმდა ბოსნია-ჰერცეგოვინას ავსტრიის მიერ დასაქუთრებას.

რუსეთის თანხმობამ ბოსნია-ჰერცეგოვინას დასაქუთრებაზე თავხარი დასცა სათათბიროს, სახელმწიფო საბჭოსა და პოლიტიკურ წრეებს. ყველანი გამოტყნით ამბობენ, რომ ასეთმა დიპლომატიურმა აქტმა შეურაცხყო რუსეთის ღირსება და ეს უსისხლოდ დამარცხება წარმოადგენს მეორე ცუსიმას და იმასავით საწყენი და თავსაფ დამსხველია რუსეთისთვისო.

სათათბიროს თავმჯდომარე ხომიაკოვმა სიტყვა, რომ თანხმობა ბოსნია-ჰერცეგოვინის სამარცხენოდ დასაქუთრებაზე უფრო საწყენია, ვიდრე ბერლინის ხელშეკრულება იყო. ამას იქით ისლად დაგერჩენია, რომ ველოდეთ ბრძანებას ბერლინიდან. მე არ შემიძლია გულდანიჯად ლაპარაკი ასეთს დამტყრებაზეო.

ინგლისის უმეყოფილება. ინგლისური პრესა ძლიერ უჩივის რუსეთის დიპლომატიას. იგი ამტკიცებს, რომ რუსეთის გარეშე საქმეთა სამინისტრო მეტად სიჩქაროდ დასთანხმდა ბოსნია-ჰერცეგოვინას დასაქუთრებას და სამეიეროდ არავითარი პირობა არ ჩამოართვა ავსტრიას, ისიც-კი არ მოითხოვა, რომ ავსტრიას მშვიდობიანად, უომრად გაეთავებინა საქმე სერბიისთანო. რუსეთის გარეშე საქმეთა მინისტრი უწყსოდ და უმართებულოდ მოექცა როგორც სერბიის, ისე თქის

